

การประเมินโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการด้านยาเสพติด (QAD) โรงเรียนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ

ปวีณา ครุฑเผือก^{1*} วารุณี ลัษณ์โชคดี² และ พิภูล เอกวางกูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการด้านยาเสพติด (QAD) ในด้าน 1) ความเหมาะสมและเพียงพอของปัจจัยนำเข้า 2) ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินโครงการ 3) การผลิตของโครงการ และ 4) ผลกระทบของโครงการ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มคน 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมโครงการ 3) นักเรียนแกนนำ 4) ผู้ปกครอง และ 5) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 3) แบบสอบถาม 4) แบบทดสอบ และ 5) แบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการประเมินโครงการ พบว่าประเด็นที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมี 12 ประเด็นจาก 14 ประเด็น ได้แก่ 1) ความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) การเตรียมการและวางแผนการดำเนินโครงการ 3) ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ 4) ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินโครงการ 5) การดำเนินโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ 6) การนิเทศติดตามการดำเนินโครงการ ปัญหา อุปสรรค และ 7) การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น 8) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด 9) ความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด 10) ความสามารถในการสร้างภูมิคุ้มกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน 11) ความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดของผู้ปกครอง และ 12) ความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดของคนในชุมชน ประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินมี 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของผู้ปกครอง คนในชุมชน และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ และ 2) การลดลงของปัญหายาเสพติดในโรงเรียนและชุมชน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ โรงเรียนต้นแบบ มาตรฐานระบบการด้านยาเสพติด

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อาจารย์ สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. 08-7016-4562 อีเมล: pawina_khrutphueak@hotmail.com

The Evaluation of Project on Qualifications for Anti-Drug Policy (QAD) of Pracharatbamphen School

Pawina Khrutphueak^{1*} Warunee Lapanachokdee² and Pikun Akwarangkoon²

Abstract

The objectives of this research was 1) to evaluate the appropriateness and adequacy of the input 2) appropriateness of process 3) output and 4) impact of the project on Qualifications for Anti-Drug Policy (QAD) of Pracharatbamphen School 5 five population groups. 1) Population of this research consisted of school administrators 2) teachers responsible for activities and project 3) leader of students 4) parents and 5) network government agencies. Tools for data collecting consisted of interviewing forms, focus-group records, questionnaires, test, and data record form. Data were analysed by frequency, percentage and content analysis. The results of project evaluation found that 12 issues from 14 issues that passed the evaluation criteria consisted of 1) the consistency of activities objectives and project objectives 2) the preparation and planning of the project 3) the materials supporting 4) the budget adequacy 5) the accordance of project operation with project plan 6) the supervision of project 7) the successfully resolving of all the problems occurred 8) the understanding about the harm of drugs 9) the awareness about the dangers of drugs and self immunity from drugs of students 10) the awareness about the dangers of drugs of parents 11) the awareness about the dangers of drugs of community and 12) the satisfaction on project of students. 2 issues failed the evaluation criteria were 1) the satisfaction on project of parents community and government agencies and 2) the decrease of drug problems in school and community.

Keywords: Evaluation Project, School model, Qualifications Anti-Drug Policy

¹ Graduate Student, Education Research and Evaluation, Faculty of Education, Kasetsart University

² Lecturer, Education Research and Evaluation, Faculty of Education, Kasetsart University

* Corresponding Author Tel. 08-7016-4562 e-mail: pawina_khrutphueak@hotmail.com

1. บทนำ

ปัจจุบันปัญหาอาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ที่ทั่วโลกให้ความสำคัญในการป้องกันและปราบปราม และเป็นปัญหาที่สำคัญระดับชาติ รัฐบาลจึงกำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม [1] ซึ่งปัญหาอาเสพติดที่พบในปัจจุบันมีการแพร่ระบาด ในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยกำลังศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน และสถานศึกษาต่างๆ รัฐบาลจึงมีคำสั่งให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด (ศพส.) ขึ้น ทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อเป็นกลไกการปฏิบัติ ในการแก้ไขปัญหาอาเสพติดในระดับพื้นที่ [2] โดยโรงเรียนประชารัฐรับบำเพ็ญเป็นโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหนึ่งในโรงเรียน 438 แห่ง ที่มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาอาเสพติดในโรงเรียนอย่างจริงจังตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากนักเรียนในโรงเรียนมาจากชุมชนและครอบครัวที่หลากหลาย ซึ่งเด็กและเยาวชนเหล่านี้ มีโอกาสเสี่ยงในการติดยาเสพติดเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติด โรงเรียนประชารัฐรับบำเพ็ญ จึงได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด (QAD) ของสำนักงานอสาภาค สภาภาคไทย โดยมีโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ทั้งสิ้นจำนวน 50 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนประชารัฐรับบำเพ็ญได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด (QAD) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 และได้ดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในเรื่องของยาเสพติด 2) เพื่อให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีความตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดที่มีต่อสุขภาพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ 3) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ตนเองและเพื่อนนักเรียนจากสิ่งแวดล้อมที่อาจชักนำ เข้าสู่การติดยาเสพติด 4) เพื่อสร้างกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ทัศนศิลป์ การอาชีพ คอมพิวเตอร์ และศิลปะ ให้นักเรียนในโรงเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมอันเป็นการร่วมกันต่อต้านยาเสพติดอย่างยั่งยืน และ 5) เพื่อหา

แนวร่วมจากโรงเรียนในพื้นที่ ชุมชน องค์กร มูลนิธิและหน่วยงาน ทั้งจากภาครัฐและเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการต้านยาเสพติดทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยได้กำหนดกิจกรรมต่างๆ จำนวน 13 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการรณรงค์ในวันงดสูบบุหรี่โลก 2) กิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำ 3) กิจกรรมร้องเล่นเต้นรำแบบไทย 4) กิจกรรมสิ่งประดิษฐ์พิชิตยาเสพติด 5) กิจกรรมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลต้านสิ่งเสพติด 6) กิจกรรมสารสนเทศต้านยาเสพติด 7) กิจกรรมเยาวชนรุ่นใหม่หัวใจสีขาว 8) กิจกรรมงานกระดาษแปลงร่างต้านยาเสพติด 9) กิจกรรมคอมพิวเตอร์สร้างสรรค์ด้านภัยสิ่งเสพติด 10) กิจกรรมหนังสือต้านยาเสพติด 11) กิจกรรมสร้างคนสร้างงานต้านยาเสพติด 12) กิจกรรมรณรงค์และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด (To be number one) และ 13) กิจกรรมจิตกรอาสาต้านยาเสพติด ซึ่งการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จำเป็นต้องมีการประเมินโครงการ เนื่องจากการประเมินโครงการเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่างๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research oriented) เป็นกระบวนการตรวจสอบ การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Objective-oriented) ช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented) เสนอสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description-oriented) และตัดสินคุณค่า (Judgment-oriented) ของการพัฒนาโครงการ การดำเนินการ และผลของโครงการ [3] ซึ่งการดำเนินกิจกรรมในโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด (QAD) ทั้ง 13 กิจกรรม ที่ผ่านมามีการประเมินในด้านกระบวนการและผลผลิตของโครงการมาบ้างในภาพรวมจากผู้ประเมินภายใน โดยแต่งตั้งจากคณะกรรมการภายในโรงเรียน ซึ่งทางผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าสารสนเทศที่ได้จากการประเมินของผู้ประเมินภายใน ยังไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของโครงการมากนัก และต้องการให้มีการประเมินทั้งระบบให้ครอบคลุม ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลิต และผลกระทบของโครงการ จากความสำคัญของการประเมินโครงการดังกล่าว ผู้บริหารจึงมอบหมายให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนประชารัฐรับบำเพ็ญ และกำลังศึกษาในสาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา ดำเนินการประเมินโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการ

ด้านยาเสพติด (QAD) โดยใช้แนวคิดการประเมินเชิงระบบ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบผลการประเมินด้าน ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการด้านผลผลิตและด้านผล กระทบของโครงการ และสามารถนำผลการประเมินไป เป็นแนวทางประกอบ การตัดสินใจในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการบริหารโครงการให้มี ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้รับผิดชอบ กิจกรรมโครงการและนักเรียนแกนนำ ยังได้สารสนเทศ จากการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน โครงการให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อประเมินความเหมาะสมและเพียงพอของ ปัจจัยนำเข้าของโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบ การด้านยาเสพติด (QAD)

2.2 เพื่อประเมินความเหมาะสมของกระบวนการ ดำเนินโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการด้าน ยาเสพติด (QAD)

2.3 เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการโรงเรียนต้นแบบ มาตรฐานระบบการด้านยาเสพติด(QAD)

2.4 เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการโรงเรียน ต้นแบบมาตรฐานระบบการด้านยาเสพติด (QAD)

3. ประชากร และตัวอย่าง

3.1 ประชากร ได้แก่

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ

3.1.2 ครูที่รับผิดชอบโครงการ และกิจกรรม ของโครงการ จำนวน 13 คน

3.1.3 นักเรียนแกนนำโครงการ จำนวน 15 คน

3.1.4 ผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 55 คน

3.1.5 นักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญที่ เข้าร่วมโครงการ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 950 คน

3.1.6 คนในชุมชน จำนวน 1,500 คน

3.1.7 ตัวแทนหน่วยงานจากภาครัฐ จำนวน 2 หน่วยงาน ได้แก่ โรงเรียนพระราม 9 กาญจนภิเษกและ โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม จำนวน 10 คน

3.2 ตัวอย่าง ได้แก่

3.2.1 ตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนประชาราษฎร์- บำเพ็ญ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 274 คน โดยกำหนดขนาด ตัวอย่างจากตารางของ Krejcie และ Morgan ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95% จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่ง ชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

3.2.2 ตัวอย่างคนในชุมชน จำนวน 306 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของ Krejcie และ Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากนั้นทำการสุ่ม ตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

4.1.2 แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการและ กิจกรรมโครงการ

4.1.3 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มของนักเรียน แกนนำ

4.1.4 เครื่องมือเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการ ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเสพติดของนักเรียนแบบสอบถาม ความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดของนักเรียน แบบสอบถามความสามารถในการสร้างภูมิคุ้มกันตนเอง จากยาเสพติดของนักเรียน และแบบสอบถามความพึง พอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการ

4.1.5 แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน

4.1.6 แบบสอบถามคนในชุมชน

4.1.7 แบบสอบถามความพึงพอใจตัวแทน หน่วยงานจากภาครัฐที่มีต่อโครงการ

4.1.8 แบบบันทึกข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

4.2.1 ศึกษาค้นคว้า เอกสารโครงการ ตำราและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการและงานวิจัย เกี่ยวกับยาเสพติด

4.2.2 กำหนดกรอบการประเมินโครงการ โรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการด้านยาเสพติด

(QAD) ที่มุ่งประเมิน ความเหมาะสมและเพียงพอของ ปัจจัยนำเข้า ความเหมาะสมของกระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบของโครงการ โดยกรอบการประเมิน ดังกล่าว ประกอบด้วย คำถามการประเมิน วัตถุประสงค์ การประเมิน ตัวบ่งชี้ แหล่งข้อมูล เครื่องมือรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การประเมิน

4.2.3 สร้างเครื่องมือตามกรอบการประเมิน

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้รับผิดชอบ กิจกรรมโครงการ และนักเรียนแกนนำ ข้อมูลจากการบันทึกหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์โดยการ วิเคราะห์เนื้อหา และเรียบเรียงเนื้อหาจัดเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในลักษณะความเรียง

4.3.2 ข้อมูลจากการสอบถามนักเรียนแกนนำ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ผู้ปกครองคนในชุมชน และหน่วยงานจากภาครัฐ ข้อมูลจากการทดสอบวัดความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเสพติดของนักเรียน วิเคราะห์โดยการ แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย ส่วนข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เรียบเรียงเนื้อหา จัดเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในลักษณะความเรียง

5. ผลการวิจัย

5.1 การประเมินความเหมาะสมและเพียงพอของ ปัจจัยนำเข้าของโครงการโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้รับผิดชอบกิจกรรม โครงการ การสนทนากลุ่มของนักเรียนแกนนำ และ การศึกษาเอกสารโครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมและ เพียงพอของปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ประเด็นการประเมิน	ผลการ ประเมิน
ความเหมาะสมและเพียงพอของปัจจัยนำเข้า	
1. ความสอดคล้องกิจกรรมกับวัตถุประสงค์	ผ่าน
2. การเตรียมการและวางแผน	ผ่าน
3. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	ผ่าน
4. ความเพียงพอของงบประมาณ	ผ่าน

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าความเหมาะสมและเพียงพอ ของปัจจัยนำเข้าของโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 4 ประเด็น

5.2 การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการ ดำเนินโครงการโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการ การสนทนากลุ่มของนักเรียนแกนนำ และการศึกษาเอกสาร โครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของ กระบวนการดำเนินโครงการ

ประเด็นการประเมิน	ผลการ ประเมิน
ความเหมาะสมและเพียงพอของกระบวนการ	
1. การดำเนินโครงการตามแผนที่กำหนดไว้	ผ่าน
2. การนิเทศติดตามการดำเนินโครงการ	ผ่าน
3. ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขปัญหา	ผ่าน
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการของ นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และคนในชุมชน	ไม่ผ่าน
5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการของ โรงเรียนใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐและ เอกชน	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าความเหมาะสมของ กระบวนการดำเนินโครงการผ่านเกณฑ์การประเมิน 3 ประเด็น จากทั้งหมด 5 ประเด็น

5.3 การประเมินผลผลิตของโครงการโดยการ สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการและ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการ การสอบถามนักเรียน แกนนำและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปผลการประเมินผลผลิตของโครงการ

ประเด็นการประเมิน	ผลการ ประเมิน
ผลผลิตของโครงการ	
1. ความสำเร็จของกิจกรรมต่างๆในโครงการ	ผ่าน
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเสพติด	ผ่าน
3. ความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน และหน่วยงานจากภาครัฐที่มี ต่อโครงการ	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่าผลผลิตของโครงการผ่านเกณฑ์การประเมิน 2 ประเด็น จาก 3 ประเด็น

5.4 การประเมินผลกระทบของโครงการโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการ การสนทนากลุ่มของนักเรียนแกนนำ การทดสอบและการสอบถามนักเรียนแกนนำ การทดสอบและการสอบถามนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และการสอบถามผู้ปกครอง และคนในชุมชน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปผลการประเมินผลกระทบของโครงการ

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน
ผลกระทบของโครงการ	
1. ความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดของนักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน	ผ่าน
2. ความสามารถในการสร้างภูมิคุ้มกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน	ผ่าน
3. การลดลงของปัญหายาเสพติดในโรงเรียนและชุมชน	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่าผลกระทบของโครงการผ่านเกณฑ์การประเมิน 2 ประเด็น จาก 3 ประเด็น

6. อภิปรายผล

6.1 ความเหมาะสมและเพียงพอของปัจจัยนำเข้าของโครงการ จากการประเมินความเหมาะสมและเพียงพอของปัจจัยนำเข้าของโครงการ พบว่าปัจจัยนำเข้าของโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็น ได้แก่ ความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของโครงการ การเตรียมการและวางแผนการดำเนินโครงการ ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ และความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินโครงการ โดยพบว่าวัตถุประสงค์ของกิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งแสดงว่ามีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ดี โดยพิจารณา จากวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้นจะเป็นปัจจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้ [4] และสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การวางแผน และการบริหารโครงการได้ก็ตาม เพื่อให้งาน

บรรลุวัตถุประสงค์จำเป็น ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ที่ชัดเจน เพื่อช่วยในการกำหนดคุณลักษณะของผลปลายทาง และผลระหว่างทางที่พึงประสงค์ หลังจากได้ดำเนินงานไปแล้ว จุดมุ่งหมายจะช่วยกำหนดทิศทางของการดำเนินงาน ช่วยกำหนดวิธีการ ที่จะทำให้ได้รับผลตามเป้าหมายที่วางไว้ [5] นอกจากนี้โครงการยังมีการเตรียมการ และวางแผนการดำเนินโครงการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีการจัดสรรงบประมาณ และมีวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินโครงการอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นไปตามหลักการดำเนินโครงการที่กล่าวว่า การวางแผนนำไปสู่ประสิทธิภาพของงาน ซึ่งสามารถปฏิบัติงานอย่างไม่เรรวน [6] และ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรไม่ว่าจะเป็น เงิน วัสดุ หรือสิ่งอื่นๆ ถ้าหากไม่มีทรัพยากรแล้ว การดำเนินกิจกรรมก็ไม่สามารถดำเนินไปได้ หรือถ้าหากได้รับทรัพยากรไม่เพียงพอกิจกรรมหรือภารกิจที่ดำเนินนั้นอาจทำได้แต่ไม่สามารถได้ผลดี [7] ดังนั้นโครงการมีการเตรียมการและวางแผนที่ดีและมีงบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ที่เพียงพอ จึงทำให้โครงการประสบผลสำเร็จ

6.2 ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินโครงการ ดำเนินโครงการ พบว่าความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินโครงการ ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมี 3 ประเด็น คือ การดำเนินโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ มีการนิเทศติดตามการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขตั้งที่พิชิต [4] ได้กล่าวว่า การติดตามเป็นการตรวจสอบ กำกับ ควบคุมโครงการเป็นระยะๆโดยจัดเก็บข้อมูลด้านต่างๆ ตามสถานภาพ หรือสถานการณ์ของโครงการ มาเปรียบเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้ป้องกัน ปรับปรุง แก้ไข การดำเนินโครงการได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งหากโครงการมีการนิเทศติดตามการดำเนินโครงการ อย่างสม่ำเสมอจะส่งผลให้โครงการประสบผลสำเร็จมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มี 2 ประเด็นคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และคนในชุมชน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการของโรงเรียน

ใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จากผลการประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และคนในชุมชน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการของโรงเรียนใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เนื่องจากผู้ปกครอง และคนในชุมชน โรงเรียนใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการน้อยมากโดยเฉพาะเอกชน พบว่าปีไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งการขาดการมีส่วนร่วม จากผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียนใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทำให้การดำเนินโครงการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา [8] ที่กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งจบโครงการเริ่มตั้งแต่ศึกษาปัญหาและความต้องการ ร่วมหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมวางแผนนโยบายและแผนงาน ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ และร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และร่วมประเมินผลโครงการ ดังนั้นเมื่อโครงการขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง คนในชุมชน และเอกชน จึงส่งผลทำให้กระบวนการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จน้อยลง

6.3 ผลผลิตของโครงการ จากการประเมินเกี่ยวกับผลผลิตของโครงการ พบว่าผลผลิตของโครงการผ่านเกณฑ์การประเมิน 2 ประเด็น คือความสำเร็จของกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดของนักเรียน และประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคือ ความพึงพอใจของ นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และคนในชุมชน และความพึงพอใจของหน่วยงานต่างๆ จากภาครัฐ และเอกชน โดยกิจกรรมต่างๆ ในโครงการประสบความสำเร็จ เนื่องจากโครงการมีการเตรียมการและวางแผนที่ดี จัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรอุมา [9] พบว่าการประเมินด้านผลผลิตตามวัตถุประสงค์ของโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินเนื่องจากผู้รับผิดชอบโครงการมีการวางแผนการประเมิน และดำเนินการตามแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการจัดสรรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนที่กำหนดไว้ มีการนิเทศติดตามการดำเนินโครงการ

เป็นระยะๆ เมื่อพบปัญหาที่ดำเนินการแก้ไขจนสำเร็จ นอกจากนั้น นักเรียนแกนนำ และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดจากการเข้าร่วมกิจกรรม และสามารถนำความรู้ไปบอกต่อเพื่อน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน จึงส่งผลให้โครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ ในส่วนของความพึงพอใจของผู้ปกครอง คนในชุมชน และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ มีความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเนื่องจาก ผู้ปกครอง คนในชุมชน และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการน้อยจึงส่งผลให้ผู้ปกครอง คนในชุมชน และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ มีความพึงพอใจน้อยลงด้วย

6.4 ผลกระทบของโครงการ จากการประเมินผลกระทบของโครงการ พบว่าผลกระทบของโครงการที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมี 2 ประเด็น คือความตระหนัก เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และคนในชุมชน และสามารถในการสร้างภูมิคุ้มกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน ส่วนประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ การลดลงของปัญหายาเสพติดในโรงเรียนและชุมชน จากการประเมิน พบว่านักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน มีความตระหนักในระดับมาก อาจเนื่องจากการดำเนินโครงการ นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดผ่านกิจกรรมต่างๆ จึงทำให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และส่งผลไปถึงผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และคนในชุมชน ได้ตระหนักถึง พิษภัยของยาเสพติดด้วย ซึ่งเป็นคำบอกเล่าจากนักเรียนที่เป็นลูกหลานของคนในชุมชน สำหรับผลกระทบเกี่ยวกับการลดลงของปัญหายาเสพติดพบว่าในโรงเรียนมีปัญหาเสพติดลดลงหลังจากการดำเนินกิจกรรม แต่อย่างไรก็ตามในชุมชนยังขาดข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการลดลงของปัญหาเสพติดในชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินโครงการที่ผ่านมาเป็นการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยเกินไป

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

(1) โครงการนี้เป็นโครงการที่ดีควรมีการสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้โครงการนี้ดำเนินต่อไป

(2) ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครอง คนในชุมชน และหน่วยงานภายนอก มีส่วนร่วมในโครงการมากขึ้น

7.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมโครงการ

(1) ครูผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมโครงการ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินโครงการ

(2) ควรมีการประชุมสัมมนาให้ผู้ปกครอง คนในชุมชน และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในโครงการมากขึ้น

(3) ในการจัดทำโครงการควรกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจนเพื่อจะได้ทราบผลการดำเนินโครงการตามตัวชี้วัดนั้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรประเมินเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คนในชุมชนและหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน เพื่อให้โครงการได้สารสนเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คนในชุมชนและหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนไปปรับปรุง พัฒนาโครงการ

7.2.2 ควรมีการประเมินโครงการก่อนเริ่มดำเนินโครงการในปีการศึกษาต่อไป โดยศึกษาความต้องการจำเป็นของโครงการ และความเป็นไปได้ของโครงการ และความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

[1] Office of the National Economics and Social Development Board. (2011). Strategy Formulation A.D. 2012 - 2015 (The government of Minister Yingluck Shinawatra). Prime Minister's Office. Copy. (In Thai)

[2] Nation Narcotics Control Management Center. (2011). Order of NNCCM No.1/2011 Strategic Plan for Nation Narcotics Control Management A. D. 2012. (n.p.) (In Thai)

[3] Sirichai Kanjanawasee. (2007). Evaluation Theory. 6 th ed. Nonthaburi : Jatoporn design Publisher. (In Thai)

[4] Pitsanu Fongsee. (2008). Technique of Evaluation Project. 5th ed. Bangkok : Property Publisher. (In Thai)

[5] Somkit Promjui. (2009). Technique of Evaluation Project. 6 th ed. Nonthaburi : Jatoporn design Publisher. (In Thai)

[6] Rattana Kanjanaphan. (2014). Educational Planing. 6th ed. Bangkok : mittraphap Printing and Studio Co., Ltd. (In Thai)

[7] Amnuay Thongprong. (2012). Budget Management Finance and General Management. 2nd ed. Bangkok : Phimdee Co., Ltd. (In Thai)

[8] Jintana Sudjanan. (n.d.). Education and Community Development. Chiang Mai : Chiang Mai University. (In Thai)

[9] Ornuma Kaewmaneechot, Warunee Lapanachokdee and Boonreang Kajornsinsin. (2016). "The Evaluation of Internal Quality Assessment Project of Kasetsart University at Faculty Level in BangKhen Campus. Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok. Vol.7 No.1 : 103-111. (In Thai)